

yazdığı "İqra direktorluğu" adında kompüter romanı milli münafişələr mövzusunda. "Doktor N" adlıciddən ibarət romandasa müəllif tarixə baş vurur. "Bitməmiş məktub", eləcə dini-mifoloji "Merac" romanı da

Ç. Hüseynovun bədii tərəkürünün son illərdəki məhsuludur...

Fantastik realizmin mənəm ustalarından sayılan Çingiz Hüseynov öz yaradıcılığında istər Azərbaycan, istər başqa Şərq xalqlarının mifolojisindən faydalanır. Onun əsərləri tarixi, dini, əsatiri mahiyyət daşısa da dünyanın indisinə, bəlkə də sabahına, gələcəkdə yaşayacağı problemlərə həsr olunub. Çingiz Hüseynovun nəsrı gerçəklə uydurmanın qarışığıdır və onun yazı üslubu dünya ədəbiyyatında dəbdə olan bütün axımlara qoşulub irəli getməkdədir. Çingiz Hüseynov nəsrı - azərbaycan şəbəkə sənət üslubunda özünü göstərən fantastik realizmdir. Həm də onun nəsrində reallıq ikili xarakter daşımaqdadır. Çox vaxt həyati gerçəklər müəllif tərəfindən qəsdən dəyişdirilir; özge cür yozulur. Ola bilsin belə üslub bəzən oxucuya bəsit də görünə bilər. Ancaq bu bəsitliyin mayasında mürəkkəb bir reallıq gizlənməkdədir. Bu - Çingiz Hüseynov reallığıdır; Çingiz Hüseynov neçə illərdir ki, həm də ədəbiyyatın ən ümdə problemlərilə məşğuldur. Onun qələmindən çıxan "Qoşa dilli ədəbiyyat problemi", "Çoxmillətli ədəbiyyatda forma yaxınlığı", "Çoxmillətli ədəbiyyat. Dünən və bu gün", "Milli münafişələr: mədəni aspekt baxımından", "Mədəni sistemdə din" və əsərlər bu qəbildəndir;

...90 yaşına varsa da, bu günün özündə də gənclik həvəsiylə yazıb-yaradan görkəmli qələm ustasından yeni-yeni, bir-birindən müdrək, formaca bir-birindən təzə əsərlər gözləməkdə ısrarlıyıq. Ümidvarıq ki, onun 100 illiyində bir daha Çingiz Hüseynov fenomeni barədə yenidən söhbət açmalı olacayıq...

Abuzər Bağirov
Moskva.

Rus hərbi Tatar-monqollardan çox şey öyrənib...

Vaxtilə rus filosofu İvan İlyin belə yazırdı: lap ilk əsrlərdən tutmuş, özünü dünyaya tanıdana qədər rus xalqı hər tərəfdən, necə deyirlər, quru düzdəydi. Bütün sərhədləri açıq, uzanıb-gedən çöllər və düzəngahlar. Günlərlə, aylarla yol getsəydin belə qabağına dərə-dağ, heç tərə belə çıxmazdı. Bəli rus torpağı hələ qədimdən "Açıq qapı" kimiydi; bu qapı bağlanmırdı, çünki qapının özü yoxuydu. Və hər tərəfdən xalqlar Rusiyaya köçüb gəlməkdəydi. Şərqdən və elə Cənubdan, - Şərqdən Qərbəcən. Rusiyada heç bir təbii sərhədə söykənilə dayanacaq yer tapmazdın. Rusiya ya gərək ayrı-ayrı qəbilələrin yürüşləri qabağında diz çökəydi, ya da ki, onlara qarşı vuruşaydı. Onların qabağına silahla çıxaydı".

Elə rus strateji mədəniyyətinin ən vacib prinsipi də burdan irəli gəlir. Və Rusiya, əsrlər boyunca, öz ordusundan başlıca olaraq düşmənin piyada qüvvələrini dəf etməklə faydalanırdı.

Bu günün özünü götürək... Hazırda dünyada baş verən hibrit müharibələrin və rəngli inqilabların fonunda istər-istəməz yüksək dəqiqliyi ilə seçilən hərbi texnikaya tələbat gündən-günə, az qala saatbasaat artır. Okeanın o tay - bu tayında rəngli inqilabların və son dərəcə dəqiq texnologiyə malik yerdəki-göydəki silahların ortaya çıxması bunu bir daha sübuta yetirir. Rusiyanın müasir strateji mədəniyyətinə xas başlıca keyfiyyətlərdən biri istər Şərq, istər qərb qonşularına görk olası hərbi texnika yaratmaqdır. Məşhur rus hərbi nəzəriyyəçisi Aleksandr Sveçin ısrarlı surətdə nəzərə çatdırırdı ki, "istər keçmişdəki, istər indiki rus hərbi sənəti ən çox Tatar-monqollara borcludur. Biz - Rusiya, bir dövlət kimi çölə aid yürüş və döyüşləri Şərqdən öyrənmişik. Döyüşə dərindən qoşulmağı, ordunu və yaxud alayı sağa-sola bölməyi, pusquda dayanmağı, süvariliyi və bununla bir yerdə piyada hücumunu Tatar-monqollardan əxz eləmişik. Bundan əlavə, istər kəşfiyyat, istərsə gözətçi intizamını da onlardan öyrənmişik. Bunu heç vaxt dana bilmərik".

Aleksandr Bartoş
"Nezavisimaya qazeta"